

KALVARIJOS SAV. SANGRŪDOS GIMNAZIJOS MOKINIŲ TURIZMO RENGINIŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENROSIOS NUOSTATOS

1. Kalvarijos sav. Sangrūdų gimnazijos (toliau – gimnazijos) mokinių turizmo renginių organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – aprašas), parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu „Dėl vaikų turizmo renginių organizavimo aprašo“, patvirtinto 2005 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. ISAK-330 bei kitais teisės aktais, nustato turizmo renginių (ekskursijų, žygių, išvykų, sąskrydžių, varžybų) (toliau – turizmo renginiai) organizavimo, vykdymo tvarką, mokinių saugumo užtikrinimo priemones.

2. Aprašo tikslas – reglamentuoti turizmo renginių organizavimą, vykdymą ir laiduoti renginiuose dalyvaujančių mokinių saugumą.

3. Aprašo nuostatos taikomos visiems gimnazijos pedagogams, organizuojantiems ir vykdančioms mokinių turizmo renginius.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

ekskursija – trumpiau kaip parą trunkantis turistinių objektų lankymas nustatytu maršrutu ugdymo tikslais;

išvyka – organizuotas mokinių grupių keliavimas į numatytą turizmo objektą panaudojant transporto priemones;

sąskrydis – organizuotas mokinių susibūrimas gamtinėje aplinkoje (stovyklavietėje) poilsio ar ugdymo tikslais;

turizmo renginio vadovas – asmuo, paskirtas direktoriaus įsakymu organizuoti ir vadovauti mokinių ekskursijai, išvykai, kelionei, turistiniam žygiui;

turistinė stovykla – trumpalaikio mokinių poilsio organizavimas rekreacinėje teritorijoje įrengtoje stovyklavietėje;

mokinių turizmo renginys – trumpalaikės neformaliojo mokinių švietimo programos (gali būti sudedamoji formaliojo ir neformaliojo švietimo programos dalis) vykdymas keičiant vietą pažintiniais, rekreaciniais ir sportiniais tikslais;

turistinės varžybos – organizuotas mokinių (jų grupių) rungtyniavimas ugdymo tikslais;

žygis – įvairios trukmės ugdymo tikslais organizuota kelionė nustatytu maršrutu pėsčiomis ir (arba) įvairiomis transporto priemonėmis.

5. Kitos apraše naudojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS TURIZMO RENGINIŲ ORGANIZAVIMAS

6. Turizmo renginiuose leidžiama dalyvauti:

6.1. ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ne daugiau kaip 4 valandas trunkančiuose turizmo renginiuose;

6.2. vienos dienos trukmės žygiuose pėsčiomis, išvykose ir ekskursijose nuo 6 metų;

6.3. dviejų dienų žygiuose pėsčiomis nuo 9 metų;

- 6.4. žygiuose slidėmis, vandens turizmo priemonėmis nuo 12 metų;
- 6.5. žygiuose dviračiais nuo 12 metų, o jeigu mokiniai yra išklause papildomą mokymo kursą ir turi galiojantį pažymėjimą – ne jaunesniems kaip 10 metų;
- 6.6. kitais atvejais – šiame apraše numatyta tvarka;
- 6.7. jaunesni negu aprašo 6.1–16.4 punktuose nurodyti mokiniai gali dalyvauti turizmo renginiuose tik turėdami tėvų arba teisėtų globėjų, rūpintojų rašytinį sutikimą.

7. Renginiuose dalyvauti leidžiama mokiniams nustatyta tvarka pasitikrinusiems sveikatą, turintiems galiojančią sveikatos pažymėjimo formą Nr. 027- 1/a ir pagal sveikatos būklę galintiems dalyvauti renginyje.

8. Mokiniai, nepriskirti pagrindinei medicininei fizinio pajėgumo grupei arba turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, dviejų dienų ir ilgiau trunkančiuose turizmo renginiuose gali dalyvauti tik su gimnazijos visuomenės sveikatos priežiūros specialisto leidimu.

9. 15 mokinių grupei, dalyvaujančiai turizmo renginiuose, skiriamas 1 arba keli turizmo renginio vadovai (atsižvelgiant į renginio specifiką).

10. Turizmo renginio vadovas turi būti išklause turizmo renginių vadovų mokymus saugos ir sveikatos klausimais ir turėti teisę vykdyti turizmo renginių vadovo funkcijas.

11. Turizmo renginių programos rengiamos vadovaujantis Bendrųjų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-991 „Dėl Bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašo patvirtinimo“.

12. Turizmo renginio vadovas:

12.1. ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki renginio teikia gimnazijos direktoriui prašymą vykti turizmo renginį, kuriame nurodo turizmo renginio datą, laiką, maršrutą, mokinių sąrašą, (1 priedas), suderintą su direktoriaus pavaduotoju ugdymui, renginio programą (2 priedas);

12.2. susipažįsta su Turizmo renginių saugos ir sveikatos instrukcija (3 priedas), pasirašo gimnazijos saugos instruktavimų registravimo žurnale;

12.3. konsultuojasi apie renginyje dalyvaujančių mokinių, paminėtų 8 punkte, sveikatos būklę su visuomenės sveikatos priežiūros specialistu ir gauna iš jo leidimą mokiniui dalyvauti turizmo renginyje mokinių sąrašo dalyje „Sveikatos priežiūros specialisto pastabos“;

12.4. apie organizuojamą turizmo renginį, jo laiką skelbia gimnazijos mėnesio veiklos plane;

12.5. apie organizuojamą turizmo renginį, jo tikslus, laiką, vietą, lankytinus objektus, reikiamas lėšas, aprangą, priemones ir kt. ne vėliau kaip prieš 5 dienas informuoja tėvus raštu arba elektroninio dienyno pranešimo forma;

12.6. esant poreikiui, kviečia turizmo renginyje dalyvauti mokinių tėvų atstovus;

12.7. gauna turizmo renginyje dalyvaujančių mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimą (4 priedas) šiais atvejais:

12.7.1. jei turizmo renginys vykdomas ne Kalvarijos savivaldybėje;

12.7.2. jei turizmo renginys vykdomas Kalvarijos savivaldybėje, tačiau jo metu numatomas maudymasis vandens telkinyje ar kitos padidinto pavojingumo veiklos;

12.7.3. jei turizmo renginyje dalyvauja jaunesni negu aprašo 6.1–6.4 punktuose nurodyti mokiniai;

12.8. ne vėliau kaip prieš dieną mokinius supažindina (nuo 14 metų – pasirašytinai) su Turizmo renginių saugos ir sveikatos instrukcija (pagal renginio pobūdį pasirenka skyrius). Supažindinimą fiksuoja iš elektroninio dienyno atsisiųstoje formoje „Saugaus elgesio ir kiti instruktažai“ ir jį pristato direktoriui su kitais ekskursijos dokumentais;

12.9. informuoja mokinius apie renginio formą ir priemones, supažindina su renginio programa, paskirsto pareigas, užduotis ir kt.;

12.10. pasirūpina transportu, reikiamu inventoriumi, pirmosios pagalbos rinkiniu ir kt. turizmo renginyje reikiamomis priemonėmis.

13. Ginnazijos direktorius:

- 13.1. tvirtina vykstančių mokinių sąrašą, turizmo renginio programą;
- 13.2. paskiria renginio vadovą(-us);
- 13.3. ginnazijos saugos instruktavimų registravimo žurnale pasirašytinai supažindina renginio vadovą su Turizmo renginių saugos ir sveikatos instrukcija;
- 13.4. padeda pasirengti turizmo renginiui (skirdamas transporto priemonę/sudarydamas nuomos sutartį, aprūpindamas pirmosios pagalbos priemonėmis ir kt.);
- 13.5. kontroliuoja aprašo nuostatų laikymąsi;
- 13.6. saugos ir sveikatos klausimais moko ir atestuoja turizmo renginių vadovą(-us) vadovaudamasis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-223/V-792 (2004, Nr. 13-395), nustatyta tvarka.

**III SKYRIUS
TURIZMO RENGINIŲ VYKDYMAS**

14. Turizmo renginio vadovas:

- 14.1. vadovaudamasis aprašo 12.7. papunkčiu turizmo renginyje dalyvauti leidžia mokiniams, turintiems tėvų sutikimus;
- 14.2. privalo turėti renginio dalyvių sąrašą, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) mobiliųjų telefonų numerius;
- 14.3. renginio pradžioje įsitikina, kad turizmo renginio dalyviai yra sveiki, nekarščiuoja ir pan. Jei pastebi ligos simptomus arba mokinys sako, kad blogai jaučiasi, informuoja apie tai ginnazijos administraciją arba socialinį pedagogą, kurie pasirūpina mokinio sveikata ir saugumu;
- 14.4. vadovaudamasis Turizmo renginių saugos ir sveikatos instrukcija užtikrina mokinių saugumą renginio metu;
- 14.5. susidarius situacijai, gresiančiai vaikų saugai, pakeičia maršrutą, sustabdo arba nutraukia turizmo renginio vykdymą;
- 14.6. įvykus nelaimingam atsitikimui, nedelsiant:
 - 14.6.1. suteikia pirmąją pagalbą;
 - 14.6.2. kviečia greitąją pagalbą ir/ar policiją;
 - 14.6.3. praneša ginnazijos direktoriui apie įvykį;
 - 14.6.4. informuoja mokinio (-ės) tėvus (globėjus);
- 14.7. esant epidemiologinei situacijai, užtikrina, kad būtų laikomasi tuo metu galiojančių valstybės lygio ekstremaliųjų situacijų valstybės operacijų vadovo sprendimų;
- 14.8. su mokiniais, kuruojančiu vadovu po renginio įvertina bei aptaria turizmo renginio rezultatus;
- 14.9. skelbia informaciją ginnazijos internetinėje svetainėje.

15. Turizmo renginyje dalyvaujantys mokiniai:

- 15.1. renginio metu laikosi mokinių ekskursijų, išvykų, kelionių, turistinių žygių saugos ir sveikatos instrukcijos nuostatų ir renginio programos;
- 15.2. renginyje elgiasi mandagiai;
- 15.3. nedelsdami informuoja renginio vadovą apie programoje nenumatytus atvejus, savo ar kitų mokinių sveikatai ar saugumui gresiančias aplinkybes;
- 15.4. atlieka turizmo renginio vadovo paskirtas pareigas, užduotis ir kt.;
- 15.5. po renginio su vadovu aptaria rezultatus, reflektuoja patirtis.

16. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai):

- 16.1. gavę pranešimą apie turizmo renginį, susipažįsta su renginio programa ir kitomis sąlygomis;
- 16.2. visus kylančius klausimus aptaria su turizmo renginio vadovu (kontaktinė informacija, pateikiama renginio programoje);

16.3. pasirašo sutikimą dėl vaiko išleidimo į turizmo renginį, kuriame nurodo teisingus savo kontaktus;

16.4. pasirašytą sutikimą ne vėliau kaip trys dienos iki renginio grąžina turizmo renginio vadovui. Negavus ar gavus nepasirašytą sutikimą dėl vaiko išleidimo į turizmo renginį, konkretus mokinys neįtraukiamas į vykstančiųjų sąrašą;

16.5. padeda savo vaikui pasiruošti turizmo renginiui, pasirūpina būtinomis priemonėmis ir lėšomis;

16.6. aptaria su vaiku aplinkybes, dėl kurių gali kilti pavojus gyvybei ir sveikatai, taip pat primena kultūringo bendravimo normas;

16.7. turizmo renginio vadovui suteikia tikslią informaciją apie vaiko vartojamus vaistus renginio metu ir kitą informaciją, susijusią su vaiko sveikata;

16.8. turizmo renginio vadovo kviečiami atvyksta į renginio vietą, jeigu jų vaikas grubiai pažeidžia Turizmo renginių saugos ir sveikatos instrukciją.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Mokinių turizmo renginių organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas gali keistis atsiradus naujiems dokumentams, reglamentuojantiems mokinių saugą ir sveikatą.

18. Su aprašu gimnazijos mokytojai supažindinami pasirašytinai, tėvai supažindinami elektroninio dienyno pranešimu, mokinius supažindina klasės auklėtojas.

19. Aprašas įsigalioja nuo 2022 m. lapkričio 7 d.

Kalvarijos sav. Sangrūdodos gimnazijos mokinių
turizmo renginių organizavimo ir vykdymo
tvarkos aprašas
1 priedas

TVIRTINU

Direktorius

PRAŠYMAS ORGANIZUOTI TURIZMO RENGINĮ

20__-__-__

Prašau leisti _____ vyksti į turizmo renginį (ugdomąją ekskursiją, pažintinę
(data) (reikiamą pabraukti)
ekskursiją, žygį, išvyką, varžybas, turistinę stovyklą, sąskrydį) maršrutu:

_____ .
(irašyti)

Turizmo renginyje dalyvaujančių mokinių sąrašas:

Eil. Nr.	Mokinio vardas, pavardė	Klasė	Visuomenės sveikatos specialisto pastabos, parašas
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			

Turizmo renginio vadovo
vardas, pavardė, parašas _____

Suderinta su direktoriaus pavaduotoju ugdymui
vardas, pavardė, parašas _____

TVIRTINU

Direktorius

TURIZMO RENGINIO PROGRAMA

20__-__-__

Renginio vadovas(-ai)	
Renginio vadovo kontaktai	
Lydintis asmuo(-ys)	
Renginio pavadinimas	
Maršrutas, renginio vieta	
Renginio data	20__-__-__
Išvykimo–grįžimo laikas	
Renginio tikslas	
Uždaviniai	
Turinys	
Reikalingos priemonės/lėšos	
Saugos instruktažo mokiniams data	20__-__-__
Tėvų informavimo data ir forma (pabraukti)	20__-__-__ raštu, elektroninio dienyno pranešimu

Turizmo renginio vadovo
vardas, pavardė, parašas _____

KALVARIJOS SAV. SANGRŪDOS GIMNAZIJOS TURIZMO RENGINIŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Kalvarijos sav. Sangrūdų gimnazijos turizmo renginių saugos ir sveikatos instrukcija (toliau – instrukcija) numato mokinių veiklos ir elgesio reikalavimus turizmo renginio metu, kad nebūtų padaryta žala gamtai, aplinkai, savo ir kitų mokinių saugai, sveikatai ar gyvybei.

2. Instrukcija nusako su mokinių veikla susijusius pavojus, riziką ir reikalauja griežtai laikytis saugos priemonių, elgesio, drausmės taisyklių ir etiketo reikalavimų kiekviename turizmo renginyje (ar turizmo renginio etape).

3. Mokiniui, supažindintam (nuo 14 metų pasirašytinai) su šiomis taisyklėmis ir pažeidusiam šiuos taisyklių reikalavimus, taikoma administracinė atsakomybė ir/arba drausminė nuobauda gimnazijoje numatyta tvarka.

4. Ši instrukcija nenumato visų situacijų, kurios gali kilti renginių metu, todėl mokiniai turi būti instruktuojami apie papildomas saugos priemones, svarbias konkrečiam renginiui, apie tai nurodant instruktažo turinyje.

5. Bendrieji reikalavimai mokiniui turizmo renginio metu:

- 5.1. laiku atvykti į išvykimo vietą;
- 5.2. dėvėti tinkamą sezonui ir numatytoms veikloms aprangą;
- 5.3. turėti renginio programoje numatytas priemones;
- 5.4. nepasiimti greitai gendančių maisto produktų;
- 5.5. draudžiama turėti psichiką veikiančių medžiagų ir priemonių (alkoholio, tabako gaminių, elektroninių cigarečių, narkotinių medžiagų, energinių gėrimų);
- 5.6. dalyvauti visose renginio programoje numatytose veiklose;
- 5.7. vykdyti turizmo renginio vadovo nurodymus;
- 5.8. neatsiskirti nuo grupės;
- 5.9. elgtis mandagiai, laikytis etiketo taisyklių;
- 5.10. elgtis draugiškai ir būti dėmesingiems vieni kitiems;
- 5.11. laikytis šios instrukcijos reikalavimų.

II SKYRIUS SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI EINANT PĖSČIOMIS

6. Organizuotai pėsčiųjų grupei mieste draudžiama eiti važiuojamąja kelio dalimi, galima eiti tik šaligatviu.

7. Organizuota pėsčiųjų grupė už miesto ribų ar vietovėse, kuriose nėra šaligatvių, važiuojamąja dalimi privalo:

- 7.1. eiti kolona ne daugiau kaip 2 eilėmis kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto ir tik transporto priemonių judėjimo kryptimi;
- 7.2. kolonos priekyje ir gale iš kairės pusės turi eiti lydintys asmenys su ryškiaspalvėmis vėliavėlėmis bei vilkėti ryškiaspalves liemenes su šviesą atspindinčiais elementais.
8. Tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui organizuotai pėsčiųjų grupei eiti važiuojamąja dalimi draudžiama.
9. **Norėdamas pereiti gatvę nereguliuojama šviesoforo perėja**, pėsčiasis privalo:
- 9.1. eiti šaligatvių dešine puse iki pėsčiųjų perėjos, sustoti dešinėje jos pusėje toliau nuo važiuojamosios dalies;
- 9.2. pažiūrėti į kairę; pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti;
- 9.3. jei transporto priemonių arti nėra arba jos sustojo praleisti, dar kartą reikia pasižiūrėti į kairę. Įžengti į važiuojamąją dalį pėsčiųjų perėjose pėstiesiems leidžiama tik po to, kai įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį;
- 9.4. per pėsčiųjų perėją eiti tiesiai, ne įstrižai, neperžengiant jos ribų;
- 9.5. visą laiką stebėti gatvę, pasižiūrėti į abi puses;
- 9.6. jei iš dešinės pusės atvažiuoja transporto priemonė, reikia nesiblaškyti, ramiai sustoti gatvės viduryje ir palaukti kol transporto priemonė sustos arba kol pravažiuos;
- 9.7. toliau eiti perėja galima tik įsitikinus, jog eiti saugu.
10. **Norėdamas pereiti gatvę reguliuojama šviesoforo perėja**, pėsčiasis privalo:
- 10.1. įžengti į važiuojamąją dalį tik degant žaliai šviesoforo šviesai ir įsitikinus, kad yra saugu (yra sustojusios ir nevažiuoja nė viena transporto priemonė);
- 10.2. sustoti ir laukti ties perėja degant geltonai ir raudonai šviesoforo šviesai toliau nuo važiuojamosios dalies;
- 10.3. per pėsčiųjų perėją eiti tiesiai, ne įstrižai, neperžengiant jos ribų, be reikalo nedelsti, nestoviniuoti;
- 10.4. visą laiką stebėti gatvę, pasižiūrėti į abi puses;
- 10.5. nespėjus pereiti važiuojamosios dalies, reikia nesiblaškyti, ramiai sustoti saugumo salelėje arba ant paženklintos ar įsivaizduojamos linijos, skiriančios priešingų kryptių transporto srautus ir laukti, kol vėl užsidegs žalia šviesoforo šviesa.
11. **Norėdamas pereiti per kelią ne gyvenvietėje (arba gyvenvietėje kai nėra pėsčiųjų perėjos)**, pėsčiasis privalo:
- 11.1. pasirinkti vietą, kur galima eiti per kelią. Iš tos vietos turi būti gerai matomas kelias į abi puses. Neleidžiama eiti ten, kur blogas matomumas, arti stovi transporto priemonės, yra kelio vingiai, įkalnės, nuokalnės, krūmai ir panašiai;
- 11.2. sustoti toliau nuo važiuojamosios kelio dalies krašto;
- 11.3. pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti, po to pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti;
- 11.4. jei transporto priemonių arti nėra, dar kartą reikia pažiūrėti į kairę pusę ir įsiklausyti;
- 11.5. į važiuojamąją dalį įžengti tik po to, kai įvertinamas atstumas iki artėjančių transporto priemonių bei jų greitis ir įsitikinama, kad eiti saugu (įsidėmėti, kad ne gyvenvietėje keliu transporto priemonės važiuoja didesniu greičiu negu gyvenvietėje);
- 11.6. per kelią eiti tiesiai, ne įstrižai. Važiuojamojoje dalyje pėstieji neturi delsti ar stoviniuoti. Visą laiką reikia stebėti kelią. Kelią reikia stengtis pereiti iš karto, nesustojant jo viduryje.
12. Artėjant specialiai transporto priemonei su įjungtais švyturėliais ir garso signalais, pėstieji negali pradėti eiti į kitą kelio pusę, o esantys važiuojamojoje dalyje nedelsdami privalo iš jos pasitraukti.

III SKYRIUS

SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI VAŽIUOJANT DVIRAČIU

13. Važiuoti važiuojamąja dalimi dviračiu leidžiama ne jaunesniems kaip 14 metų asmenims, o išklausiems nustatytą mokymo kursą ir turintiems mokyklos išduotą pažymėjimą, – ne jaunesniems

kaip 12 metų asmenims. Prižiūrint suaugusiajam, važiuoti važiuojamąja dalimi dviračiu leidžiama ne jaunesniems kaip 8 metų asmenims. Gyvenamojoje zonoje dviračių vairuotojų amžius neribojamas.

14. Organizuota dviratininkų grupė gali važiuoti važiuojamąja dalimi.

15. Dviračio vairuotojui leidžiama važiuoti keliu tik tvarkingą stabdį ir garso signalą turinčiu dviračiu. Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas arba raudonos šviesos žibintas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai, pritvirtinti prie ratų stipinų. Važiuodamas važiuojamąja dalimi, dviračio vairuotojas privalo dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba dviračio priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o gale – raudonos šviesos žibintas. Važiuojant keliu tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, dviračio priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o dviračio gale – raudonos šviesos žibintas, dviračio vairuotojas privalo dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais. Dviračio vairuotojas (keleivis) iki 18 metų, važiuodamas (vežamas) keliu, privalo būti užsidėjęs ir užsisėgęs dviratininko šalną.

16. Važiuoti dviračiu leidžiama tik dviračių takais, pėsčiųjų ir dviračių takais arba dviračių juostomis, o kur jų nėra, – tam tinkamu (su asfalto arba betono danga) kelkraščiu. Kai kelyje nėra dviračių tako, pėsčiųjų ir dviračių tako arba dešinėje kelio pusėje nėra dviračių juostos, kelkraščio, taip pat tais atvejais, kai jais važiuoti negalima (duobėti ir panašiai), leidžiama važiuoti šaligatviu arba viena eile važiuojamosios dalies kraštine dešine eismo juosta, kuo arčiau jos dešiniojo krašto. Važiuodamas kelkraščiu, pėsčiųjų ir dviračių taku, šaligatviu, dviračio vairuotojas privalo duoti kelią pėstiesiems, neturi jiems trukdyti ar kelti pavojaus, o pro pat pėsčiąjį leidžiama važiuoti greičiu, kuris yra artimas pėsčiojo judėjimo greičiui (3–7 km/h), paliekant tokį tarpą iš šono, kad eismas būtų saugus.

17. Dviračio vairuotojui, važiuojančiam važiuojamąja dalimi, prireikus pasukti į kairę, apsisukti ar pervaziuoti į kitą kelio pusę, rekomenduojama nulipti nuo dviračio ir kirsti važiuojamąją dalį vedantis dviratį, jeigu eismo sąlygos to reikalauja.

18. Dviračio vairuotojas, artėdamas prie vietos, kur reikia kirsti važiuojamąją dalį, visais atvejais privalo sumažinti važiavimo greitį ir gali tęsti judėjimą tik įsitikinęs, kad važiuoti saugu.

19. Vietose, kur eismą reguliuoja šviesoforai, dviračių vairuotojai privalo paisyti šviesoforų su dviračio simboliu, o kai jų nėra, – transporto šviesoforų signalų.

20. Dviračių vairuotojams draudžiama:

20.1. važiuoti važiuojamąja dalimi, išskyrus 14 punkte nustatytus atvejus;

20.2. važiuoti automagistralėmis ir greitkeliais;

20.3. važiuoti nelaikant bent viena ranka vairo;

20.4. vežti keleivius, jeigu nėra įrengtų specialių sėdėjimo vietų;

20.5. vežti, vilkti ar stumti krovinius, kurie trukdo vairuoti arba kelia pavojų kitiems eismo dalyviams;

20.6. būti velkamiems kitų transporto priemonių;

20.7. vilkti kitas transporto priemones, išskyrus tam skirtas priekabas;

20.8. važiuoti įsikibus į kitas transporto priemones;

20.9. kirsti važiuojamąją dalį važiuojant pėsčiųjų perėjomis.

21. Nustatyti reikalavimai dviračių vairuotojams taip pat privalomi motorinių dviračių vairuotojams.

IV SKYRIUS

SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI VYKSTANT TRANSPORTU

22. Mokinių saugaus elgesio autobuse taisyklės nustato mokinių elgesį laukiant autobuso, autobuse ir išlipus iš autobuso.

23. Mokiniai privalo:

23.1. laukti autobuso tik nustatytoje autobuso sustojimo vietoje;

23.2. įlipti į autobusą ir išlipti iš jo tik autobusui visiškai sustojus;

23.3. vykdyti vairuotojo ir turizmo renginio vadovo nurodymus;

23.4. važiuojant sėdėti savo vietose, prisisėgti saugos diržus;

- 23.5. kelionės metu elgtis mandagiai;
- 23.6. negadinti autobuse esančios įrangos.
- 24. Autobuse draudžiama:
 - 24.1. pamačius atvažiuojantį autobusą, išbėgti į važiuojamąjį kelio dalį;
 - 24.2. įlipant į autobusą ir iš jo išlipant draudžiama stumdytis, sprautis pro duris;
 - 24.3. uždarinėti autobuso duris, kai lipa kiti mokiniai;
 - 24.4. keiktis, spjaudyti, šiukšlinti, triukšmauti, vaikščioti.
- 25. Išlipę iš autobuso mokiniai privalo eiti tik pro autobuso galą (griežtai draudžiama eiti pro autobuso priekį).

V SKYRIUS

SAUGAUS MAUDYMOŠI REIKALAVIMAI ATVIRUOSE TELKINIUOSE

- 26. Turizmo renginių metu maudytis galima tik sveikatingumo, higienos, o ne sporto tikslais.
- 27. Vykdam turizmo renginius maudymosi vieta parenkama iš anksto. Maudytis leidžiama tik paplūdimiuose ir kitose nustatyta tvarka įrengtose maudymosi vietose vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 79:2004 „Vaikų vasaros poilsio stovyklos. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. V-275 (Žin., 2004, Nr.44-2956) reikalavimais.
- 28. Maudymosi reikalavimai:
 - 28.1. maudymosi plotą privalo žinoti visi besimaudantieji;
 - 28.2. paplūdimio ir maudymosi ribos turi būti specialiai pažymėtos. Gylis maudymosi vietoje turi būti ne didesnis kaip 0,7 metro priešmokyklinio amžiaus vaikams ir vaikams nemokantiems plaukti. Nuo 0,7 metro iki 1,3 metro – mokyklinio amžiaus vaikams ir mokantiems plaukti vaikams;
 - 28.3. maudomasi tik vadovui leidus ir jam stebint;
 - 28.4. maudytis rekomenduojama saulėtą, nevėjuotą dieną, esant ne žemesnei kaip +20 C oro temperatūrai (jei vaikai maudosi pirmą kartą. Jeigu vaikai jau yra maudęsi, galima leisti maudytis esant ne žemesnei kaip +16 C vandens temperatūrai). Maudymosi trukmė nuo 7 iki 30 min. Karštomis dienomis vaikai gali maudytis 2 kartus per dieną;
 - 28.5. vienu metu gali maudytis ne daugiau kaip 8 vaikai stebint vadovui;
 - 28.6. maudymosi metu draudžiama be reikalo šūkauti, nes šauksmas yra pagalbos prašymo signalas;
 - 28.7. pastebėjus pavojų sveikatai, gyvybei ar įvykus nelimei privaloma nedelsiant informuoti turizmo renginio vadovą.

VI SKYRIUS

SAUGUS ELGESYS UŽDARUOSE VANDENS TELKINIUOSE (BASEINUOSE IR VANDENS PRAMOGŲ PARKUOSE)

- 29. Uždaruose vandens telkiniuose maudytis gali tik sveiki, nesergantys odos ir infekcinėmis ligomis asmenys.
- 30. Mokiniai privalo turėti gumines šlepetes, maudymosi aprangą (kostiumėlius, glaudes), rankšluostį, asmens higienos priemones.
- 31. Į baseiną galima eiti tik švariai su muilu nusiprausus duše.
- 32. Plaukiojant reikia stengtis, kad vanduo nepatektų į burną. Būtina klausyti instruktoriaus nurodymų.
- 33. Nepatartina maudytis tuoj pat po valgio ar didelio fizinio krūvio (futbolo žaidimo, imtynių, bėgimo ir t.t.). Pertrauka tarp valgio ir maudymosi turi būti ne trumpesnė kaip 60 minučių. Negaluoiant ar pakilus kūno temperatūrai, maudytis nepatartina.
- 34. Elgtis drausmingai, nedelsiant vykdyti visas instruktoriaus komandas bei nurodymus.
- 35. Apie atsiradusį nuovargį, drebulį reikia pranešti instruktoriui ir išlipti iš vandens. Esant mėšlungiui reikia stengtis laikytis ant vandens arba užsikabinti už skiriamosios juostos ar baseino

vonios krašto ir šauktis pagalbos. Negalima griebtis už pagalbą suteikiančio gelbėtojo, bet reikia padėti jam plukdyti jus prie baseino krašto.

36. Po plaukimo būtina gerai nusiprausti duše, nes chloruotas baseino vanduo gali sudirginti kūno odą.

37. Nusiprausęs būtina gerai su rankšluosčiu nusausinti visą kūną, o sušlapusius plaukus išdžiovinti elektriniu džiovintuvu.

38. Griežtai draudžiama:

- 38.1. maudytis be instruktoriaus priežiūros;
- 38.2. savavališkai šokinėti į vandenį ir nardyti;
- 38.3. stumdyti ir skandinti vienam kitą, triukšmauti, šūkauti;
- 38.4. bėgioti baseino kraštu bei aplink baseiną esančiose patalpose;
- 38.5. šokinėti į vandenį nuo bokšto ar tramplyno be instruktoriaus leidimo;
- 38.6. plaukioti toje baseino dalyje, kur atliekami šuoliai į vandenį.

V SKYRIUS APLINKOSAUGA IR ELGESYS GAMTOJE

39. Turistinių renginių gamtoje metu privaloma saugoti aplinką, vietos gamtos ir kultūros paminklus, nedaryti žalos gamtai.

40. Reikalavimai turistinių renginių dalyviams:

- 40.1. palapines statyti atvirose aikštelėse, tam skirtose vietose;
- 40.2. turėti palapinei statyti būtiną įrangą, nekirsti medžių;
- 40.3. palapinę statyti ne arčiau kaip 25 m nuo vandens telkinio;
- 40.4. jei nėra įrengtų laužaviečių, parinkti vietą ir tinkamai gerai įrengti, atsižvelgiant priešgaisrinės saugos reikalavimus. Laužavietę galima apjuosti akmenimis arba apkasti grioveliumi;
- 40.5. kurui naudoti kirtimų atliekas, nulūžusias sausas šakas arba specialiai įsigytą medieną;
- 40.6. nepalikti laužo be priežiūros;
- 40.7. baigus kūrenti, laužą užgesinti, užpilti žemėmis ar vandeniu;
- 40.8. pastebėjus gaisrą miške ar kitoje aplinkoje, privalo jį gesinti ir pranešti apie jį atitinkamoms tarnyboms;
- 40.9. nešiukšlinti aplinkos, neteršti vandens telkinių;
- 40.10. palikti sutvarkytą stovyklavietę.

41. Gamtoje draudžiama:

- 41.1. deginti žolę, nendres, palikti plastiko ar stiklo tarą, duženas, kitas šiukšles ne joms palikti įrengtose vietose;
- 41.2. gąsdinti ar gaudyti žvėris ir paukščius, draskyti lizdus, skruzdėlynus;
- 41.3. skinti retus augalus, naikinti jų augimvietes (vandens lelijas, pajūrinę zundą, muilinę guboją, pataisus, meškauoges, draskyti samanias, skinti šilagėles ir kt.).

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. Pasibaigus turizmo renginiui yra vertinamas mokinių elgesys ir Turizmo renginių saugos bei sveikatos instrukcijos laikymasis turizmo renginio metu.

(Vieno iš tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas, pavardė)

SUTIKIMAS
DĖL VYKIMO Į TURISTINĮ RENGINĮ
20__ - __ - __

Sutinku, kad mano sūnus/dukra/globotinis _____
(pabraukti) (vardas, pavardė)
____ klasės mokinys (-ė) 20__ m. _____ d. vyktų į turistinį renginį maršrutu

Su turizmo renginio programa susipažinau.

Mano sūnus/dukra/globotinis nevartoja vaistų/vartoja vaistus (pabraukite tinkamą). Jei vartoja vaistus,
įsidės į kelionę (įrašykite jų pavadinimą) _____.

Kita turizmo renginio vadovui reikalinga informacija apie Jūsų vaiko sveikatos būklę:

(įrašyti)

Sutinku:

- kad, kilus pagrižtam įtarimui, mano sūnus/dukra/globotinis būtų patikrintas neturi/nevartojo svaigiųjų gėrimų, psichotropinių ir kitų sveikatą veikiančių gaminių/medžiagų;
- kad, esant būtinybei, mano sūnui/duktai/globotiniui būtų suteikta pirmoji medicininė pagalba.

Vieno iš tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas, pavardė _____ parašas _____

Kontaktinis telefono numeris _____